



Torre Salbana

Santa Coloma de Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Camí de la Torre Salbana, a tocar de la Colònia Güell.
Emplaçament Situat sobre el turó del Samuntà, a tocar de la colònia Güell
Alçada: 36,6

Coordenades:

Latitud: 41.3659
Longitud: 2.02877
UTM Est (X): 418771
UTM Nord (Y): 4579832

Classificació

Número de fitxa 08244 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic Contemporani Historicista
Segle XIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Reformes als segles XIV-XV i 1896
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs National Monument Record – Defensa
inspire:
Observacions protecció: BCIN amb núm. R-I-51-5684
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari 1567 IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada

Titular: 8596119DF1789F0001YG
Autoria de la fitxa Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa: dl., 20/05/2019 - 02:00

Descripció

Conjunt amb una torre d'origen medieval a la qual s'hi annexaren construccions al llarg del temps. Actualment el conjunt està delimitat per murs de maçoneria i tàpia coronats amb una espècie de cornisa rematada de forma circular a la part superior, i que sobresurt de la línia de paret. En aquest mur, que delimita el pati interior del recinte, hi ha dues bestorres circulars rematades amb merlets que flanquegen la porta d'accés a l'edifici. Aquestes bestorres tenen diverses espitlleres, i la porta feta amb arc ogival de quasi 3 m d'alçada i amb pilastres laterals, conserva la reixa de ferro. La torre fa uns 4 metres de diàmetre interior, i els murs tenen un gruix aproximat de 2 metres. Està construïda amb pedres de mides diverses lligades amb morter de calç, i arriba a una alçada de gairebé 15 metres. Per les obertures exteriors, tot i que s'hi detecten reformes, és evident que la torre tenia a l'interior diferents nivells. Entre aquestes reformes destaca una finestra neogòtica amb guardapols fruit d'una reforma vuitcentista. També hi ha un rellotge de sol. La torre està coronada per una falsa barbacana de maó vist, sostinguda per arcs cecs i merlets. La casa senyorial s'adossa a la torre per la banda de nord-oest. Té una bestorre de base quadrada a la façana principal, amb obertures rectangulars amb guardapols. La resta d'obertures de la mateixa façana, tres al primer pis i tres al segon pis (aquestes més petites) també tenen guardapols. La construcció està feta amb pedra i totxo, però completament arrebossada, amb incisions que imiten un carreuat de pedra. En aquesta mateixa façana, a la bestorre, hi ha un escut d'armes esculpit en pedra. L'escut pròpiament dit està inclinat a l'est, és quadrat amb punta apuntada i té una àliga amb la mateixa inclinació esculpida al centre. El conjunt està envoltat per fulles i timbrat per un casc. Al sobre i dins d'una banda s'hi llegeix "Torre Salbana". A la façana nord-oest hi ha unes finestres d'arc de mig punt que defineixen el que havia estat una galeria al segon pis. La resta d'obertures són rectangulars sense ornamentació de cap mena.

Observacions:

També coneguda com Torre d'Eles

Història

La Torre Salbana té l'origen en l'anomenada torre d'Eles, documentada l'any 992 i situada dins del terme del castell de Cervelló. Segons Montserrat Pagès, aquella fortificació devia tractar-se d'un cos de planta quadrada bastit amb aparell d'opus spicatum, al que possiblement pertany el pany de paret de l'ala oest de l'edifici. Aquesta construcció és precedent a la torre de planta circular actual, que va ser bastida al segle XI, com les de Benviure (Sant Boi de Llobregat) i de Coaner (Sant Mateu de Bages). Formava part de la línia de frontera de la vall baixa del Llobregat, juntament amb els castells de Castellví de Rosanes, d'Eramprunyà (Gavà) i de Cervelló i les veïnes torres del Llor i la de Benviure (a Sant Boi de Llobregat). Lluís Monjas explica que l'any 1156 ja tenia terme propi, anomenat de Cort, o Sacort, per Pere Cort, feudatari dels Cervelló. Després, la quadra de Sacort va passar d'aquella família a mans dels Castellbell (inici del segle XIV), a Pere Bosc, escrivà reial, i els seus descendents (fins 1389 o 1390), a Pere Sacalm, doctor en lleis i vicecanceller del rei, i a Joan Jordà, doctor en drets, que n'era propietari el 1504. Unes cinc dècades més tard, els senyors de Salbà, del castell de l'Albà (Aiguamúrcia, Baix Camp), va adquirir la propietat i li van donar nom, mitjançant el casament de Pere de Salbà amb Elisabet-Joana de Montmany, senyora de la torre de Sacort. Els successors d'aquesta família, que es van emparentar amb altres nissagues ennoblides, van

mantenir la propietat durant més de quatre segles. El 5 d'abril de 1896, l'Ajuntament de Santa Coloma va concedir a Ramon de Sarriera i Vilallonga, marquès de Barberà i de la Manresana i propietari de la finca "permiso para construir un portal y cercar la propiedad que posee en este término municipal conocida con el nombre de "Torre Salvana". Tot seguit, es van emprendre les obres, que també van afectar l'antiga torre i el casal que s'hi adossa, format per quatre ales entorn d'un pati. Per tant fou al segle XIX, quan es va unificar el conjunt per remarcar amb refaccions neomedievales per donar-li un aire de castell El 1973, Sixte Pers, Josep Segura i Josep Maria Ballesteros, aparellador municipal de Santa Coloma, van comprar la finca al marquès amb la intenció d'urbanitzar-la, refiant-se que l'Ajuntament requalificaria els terrenys, cosa que no va permetre la Comissió Provincial d'Urbanisme. Després, des dels anys 1980, el conjunt monumental ha sofert un progressiu deteriorament, que ha deixat el casal en estat gairebé ruïnós, i ha anat passant a mans de diferents propietaris. En la dècada de 1990, va ser adquirit per un aristòcrata italià, que va aconseguir una subvenció europea per reconstruir-lo, tot i que, finalment, no es va decidir a fer-ho. Poc després, ho va comprar un grup inversor de Sant Boi de Llobregat per tal d'especular i, tot i que en els darrers anys hi ha hagut algunes propostes per recuperar l'edifici cap no s'ha concretat.

Bibliografia

AA.DD (2011) Inventari de Masies i elements singulars del municipi de Santa Coloma de Cervelló. Memòria. SPAL. Diputació de Barcelona. PADRÓ, Josep. 14 de juny de 2009. La Torre Salvana de Santa Coloma de Cervelló. PAGÈS I PARETAS, Montserrat. "Torre Salvana". Catalunya Romànica, vol. XX, El Barcelonès, El Baix Llobregat, El Maresme, Barcelona 1992. P. 416, 417.

